

Eduskunnan ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

EK:n lausunto liittyen U13/2025 vp -jatkokirjeeseen

Yleistä

EK kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi otsikon asiassa. EK esittää kantanaan seuraavaa.

Yleinen johdanto ja näkemykset

Toimiva ja selkeä yritysvastuu- ja kestävyysraportointisääntely on keskeinen osa EU:n sisämarkkinoiden ja eurooppalaisen yritystoiminnan kehittämistä. Yritysvastuusääntelyn tavoitteena on lisätä läpinäkyvyyttä, vastuullisuutta ja kestävyyttä, mutta samalla sen tulee olla toimivaa, ennustettavaa ja yhdenmukaista.

Suomen kanta U-jatkokirjelmässä on asianmukainen ja perusteltu. Se sisältää neuvotteluvaraa eräiden olennaisten kokonaisuuksien, kuten soveltamisrajojen, osalta, mikä on perusteltua neuvottelutilannetta ajatellen. Katsomme, että U-kirjelmä on näkemyksiltään ja painotuksiltaan lähtökohtaisesti hyvä ja kannatettava mutta haluamme nostaa esiin kolme yksityiskohtaa, jotka Suomen olisi hyödyllistä nostaa vielä erikseen esiin osana trilogineuvotteluita.

Yritysvastuudirektiivin 4 artiklan 2 kohdan poistaminen

Direktiivin (EU) 2024/1760, ns. yritysvastuudirektiivin, 4 artiklan 2 kohta sallisi jäsenvaltioille mahdollisuuden säätää direktiivin velvoitteita tiukemmista kansallisista säännöistä. EK katsoo, että tämä kohta tulisi poistaa jatkoneuvotteluissa. Kansalliset lisäkiristykset tai poikkeamat heikentäisivät sääntelyn ennakoitavuutta ja lisäisivät yritysten hallinnollista taakkaa merkittävästi.

Yritysvastuusääntelyn harmonisoitu toteutus EU-tasolla on välttämätöntä, jotta yrityksille muodostuu selkeä ja yhdenmukainen toimintaympäristö. Kansallisten kiristysten salliminen johtaisi sääntelyn pirstoutumiseen ja epätasaisiin kilpailu- ja toimintaolosuhteisiin eri jäsenvaltioissa.

Yritysten hallinnollinen taakka, oikeudellinen epävarmuus ja kustannukset kasvaisivat merkittävästi, jos niiden tulisi huomioida eri jäsenvaltioiden kansalliset lisävelvoitteet laajoissa ja useisiin jäsenvaltioihin ulottuvissa toimitusketjuissaan.

EU:n tavoitteena on vähentää hallinnollista taakkaa ja lisätä kilpailukykyä. Kansallisten kiristysten salliminen olisi täysin vastoin tätä tavoitetta ja se itse asiassa romuttaisi yritysvastuudirektiivin perustavoitteen – luoda EU-tasoinen yhtenäinen säännöstö näiden asioiden yhdenmukaiseen ja tehokkaaseen hoitamiseen.

Yritysvastuudirektiivin 8 artikla, 4-kohta – tiedonsaanti arvoketjusta

Direktiivin 8 artiklan 4-kohdassa tiedonsaantia alle 5000 työntekijän yrityksiltä on ehdotettu rajattavaksi liian ankarasti. Euroopan parlamentin ehdottaman muutoksen mukaan yritysten ei tulisi pyrkiä hankkimaan tietoja alle 5000 työntekijän liikekumppaneilta muulloin kuin

viimesijaisena keinona, on soveltamisalan piiriin jäävien yritysten käytännön due diligence -vastuiden hoitamisen kannalta epärealistinen ja se tulisi poistaa. Tämän tilanteen muuttamiseksi ehdotamme, että jatkoneuvotteluissa pyritäisiin vaikuttamaan siihen, että 8 artiklan 4. kohdasta saataisiin poistettua määritelmä ”as a last resort”.

”As a last resort” -maininta rajoittaa tarpeettomasti tiedonhankinnan mahdollisuuksia ja tekee toimitusketjun hallinnasta käytännössä erittäin vaikeaa. Maininnan poistaminen joustavoittaisi tilannetta ja parantaisi velvoitteiden piiriin jäävien yritysten mahdollisuuksia täyttää velvoitteensa ja varmistaa osaltaan liikekumppaniensa asianmukainen toiminta. Tiedonhankinnan rajoittaminen nyt ehdotetulla tavalla johtaisi käytännön tasolla siihen, että direktiivin velvoitteiden piiriin jääville yrityksille ei jäisi realistisia mahdollisuuksia toimia niille asetettujen velvoitteiden mukaisesti.

Yritysvastuudirektiivin 27 artikla 4-kohta – sanktioiden määräytyminen

Direktiivin 27 artiklan 4- kohdassa komission tulevaa ohjeistusta koskevaan kohtaan parlamentti on ehdottanut lisäystä, jonka mukaan yrityksen liikevaihto tulisi nimenomaisesti huomioida sanktioiden määrää arvioitaessa. EK katsoo, että tämä lisäys tulisi poistaa. Liikevaihdon korostaminen yksittäisenä tekijänä voi johtaa kohtuuttomiin seuraamuksiin ja vääristää sanktioiden suhteellisuutta. Sanktioiden määräytymisen tulee perustua kokonaisarvioon, jossa huomioidaan yrityksen toiminnan laajuus, rikkomuksen vakavuus ja muut olennaiset seikat.

Korostamme tässä yhteydessä vielä, että kyse on siis kirjaus ehdotuksesta tulevaan komission ohjeistukseen liittyen ja direktiivissä ei tulisi linjata, että ohjeistuksessa korostettaisiin yrityksen liikevaihtoa sanktioiden määrää arvioitaessa.

Lopuksi

Yleisesti ottaen Suomen kanta tuleviin neuvotteluihin on hyvä, tasapainoinen ja riittävän joustava. Toivoisimme kuitenkin, että tässä lausunnossa esiin nostamamme asiat otettaisiin vielä mukaan Suomen neuvottelumandaattiin aktiivisina neuvotteluelementteinä.